

Beste mensen,

De vrijheden die we onszelf deze zomer hebben kunnen veroorloven, gingen gepaard met een grote verantwoordelijkheid. Want ook al hadden we het virus eind juni onder de duim, de verantwoordelijkheid om ons aan de basisregels te houden bleef. Omdat we onze kwetsbaarste mensen – mensen met een beperking, mensen met een chronische ziekte, ouderen - tegen corona hebben te beschermen én de mensen in de zorg de ruimte willen geven om op adem te komen. Steeds als we verslappen – en dat gebeurt echt te vaak – slaat het virus zijn slag.

We zitten inmiddels in de controlefase. We kunnen iedereen met klachten testen en de contacten van besmette mensen nagaan. We weten – anders dan in maart - waar het virus zit, en hoe snel het toeneemt. Dat ging de afgelopen weken steeds sneller, afgelopen week zelfs maal twee, en vandaag weer 601 nieuwe besmettingen erbij. Met name regio's als Rotterdam, Amsterdam, Haaglanden en West-Brabant geven echt reden tot zorg.

De verspreiding vindt vooral plaats in groepjes en zo ontstaan er brandhaarden van het virus. We kennen nu 259 clusters van minimaal 3 aan elkaar te relateren besmettingen. Die vuurtjes kunnen we dankzij het bron- en contactonderzoek ook weer uittrappen. En ook *dat* maakt de situatie anders dan in maart, want toen hadden we het zicht op deze clusters niet en lag het aantal besmettelijke mensen op enig moment naar schatting op 270 duizend, terwijl dat nu ruim 16 duizend is. Toen kwamen er per week 600 mensen in het ziekenhuis bij, nu zijn dat er 44. Maar geen misverstand: er is reden tot zorg. Juist omdat we de herinneringen aan maart nog scherp op het netvlies hebben, moeten we ons herpakken - de discipline hervinden, waarmee we het virus onder controle kregen.

Omdat we lokaal goed zicht hebben op nieuwe besmettingen, nemen we ook daar de maatregelen. Of en waar dat nodig is, zien we op het dashboard en aan de analyses van onder meer het bron- en contactonderzoek. Met GGD'en en veiligheidsregio's ontwikkelen we een lokale gereedschapskist waarmee we het virus de kop in kunnen drukken daar waar het de kop opsteekt. Mark Rutte noemde daar net al voorbeelden van, en aan die gereedschapskist blijven we instrumenten toevoegen. Die inzetten, is de snelste, de gerichtste en de effectiefste aanpak. De situatie in Rotterdam vraagt gewoon om een andere aanpak dan die in Renkum. In aanvulling op die regionale instrumenten, blijven ook landelijke maatregelen noodzakelijk om in te kunnen zetten.

Maar alle maatregelen van de wereld halen niks uit, als we zelf op de vulkaan blijven dansen. De achtergrond van de besmettingen van vandaag, is het niet naleven van de afspraken. We hebben allemaal de discipline op te brengen om ons aan de basisregels te houden. Al was het maar omdat we weten dat mensen met een beperking, mensen die kwetsbaar zijn, nu zelf hun vrijheden beperken omdat ze zien dat anderen het niet zo nauw nemen met de regels. Al was het maar omdat de mensen in de zorg nog aan het bekomen zijn van hun keiharde zwoegen. En al was het maar omdat de medewerkers van de GGD al maanden in crisisstand staan - wat ze graag doen, maar niet als we hen laten dweilen terwijl we met elkaar de kraan open laten staan. Het moet toch haalbaar zijn om anderhalve meter afstand te houden. Om thuis te blijven en je te laten testen als je klachten hebt. En om niet op reis te gaan naar een gebied waarvan je weet dat er een oranje reisadvies voor geldt tenzij het écht noodzakelijk is.

Reizigers die uit die risicogebieden thuiskomen, moeten bij terugkomst ook meteen twee weken thuisblijven en zich bij klachten laten testen. Aan de hand van passagiersgegevens gaat het landelijk team van de GGD reizigers nabellen om te vragen hoe de quarantaine verloopt.

Eind volgende week hopen we eerst een teststraat op Schiphol in te richten, en daarna ook op andere luchthavens. Bij de gate van vluchten uit landen die nu op oranje staan, wordt mensen verzocht om zich te laten testen, ook als ze geen klachten hebben. Omdat bij reizigers het moment van besmetting onbekend is, willen we zeker weten dat ze niet met het virus in de koffer terugkomen. Zo'n test is een momentopname, een testuitslag kan negatief zijn terwijl je toch besmet bent. Daarom moeten reizigers ook als de test geen corona vindt, wel thuisblijven.

Vanaf 17 augustus begint de proef met de app Coronamelder in Twente en Drenthe. Als je volgens de app in aanraking bent geweest met iemand met corona, blijf je thuis. We kijken of het in de praktijk en uitvoering werkt om de mensen die uit de app naar voren komen al op dag 7 te testen, ook al hebben ze nog geen klachten. Zo gaan we na of we daarmee de quarantainetijd kunnen verkorten. Dit zoeken we ook uit voor de mensen die naar voren komen uit het bron- en contactonderzoek.

Het is belangrijk om zo min mogelijk tijd te laten zitten tussen de besmetting en de start van het bron- en contactonderzoek en daarom zullen we dat hele proces moeten versnellen. Zo gaat er vanaf 12 augustus een digitale portal live, waarin mensen hun uitslag zelf kunnen zien. En daarnaast moeten we er samen voor zorgen dat mensen zich sneller laten testen. We weten dat veel mensen een paar dagen met klachten blijven lopen voordat ze een afspraak gaan maken. Ook bij milde klachten: bel 0800-1202.

We zijn uiteindelijk pas beschermd als er een vaccin is en daaraan wordt hard gewerkt. Nederland heeft in juni met Duitsland, Frankrijk en Italië een eerste afspraak met AstraZeneca gemaakt om een veelbelovend vaccin in te kopen. De Europese Commissie heeft nu de gesprekken afgerond met Sanofi Pasteur en GSK voor de levering van een ander veelbelovend vaccin. Met een tiental kandidaatvaccins wordt op dit moment gesproken en we verwachten de komende weken meerdere afspraken te kunnen maken.

Beste mensen, hoe het virus zich vanaf hier gedraagt, dat is aan ons. Het is eerder gelukt om het virus eronder te krijgen, maar dat heeft onze samenleving veel gekost. Door nu ons gezond verstand te gebruiken, voorkomen we dat straks een smeulend vuur, weer een grote brand wordt en we met groot materieel moeten uitrukken. Alleen samen houden we het virus eronder. Dank u wel.